

Voortgangsrapportage
Maatschappelijke
Participatie 2024 en
(update) Ambities 2025

Inleiding

In deze voortgangsrapportage gaan wij in op de voortgang van de aanpak maatschappelijke participatie over het jaar 2024.

De voortgang van deze aanpak is eerder geëvalueerd en gerapporteerd in de RIB Stand van zaken Maatschappelijke Participatie (RIB 23079) van 4 juli 2023 en als bijlage bij de RIB Voortgangsrapportage Meedoen Werkt en Rijswijk Werkwijs i.c.m. Programma Aandacht werkt (RIB 24 095) van 4 december 2024. In de eerdere evaluaties zijn wij ingegaan op de cijfers over de periodes september 2022 tot juni 2023 en over de periode juni 2023 tot juli 2024.

In deze voortgangsrapportage wordt daarom de aanpak Maatschappelijke Participatie geëvalueerd over het jaar 2024. Daarnaast worden de totale cijfers van deze aanpak vanaf september 2022 tot en met het jaar 2024 naast elkaar gelegd.

De ambities voor maatschappelijke participatie over 2025 zijn in de laatste voortgangsrapportage vastgesteld en in deze voortgangsrapportage worden daarom de resultaten maatschappelijke participatie over 2024 benoemd.

De aanpak Maatschappelijke participatie

Met de kadernota Maatschappelijke Participatie 'Meedoen werkt' (15 juni 2021) en de uitvoeringsagenda Maatschappelijke Participatie (14 december 2021) zijn de eerste stappen gezet om inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt maatschappelijk te laten participeren. Deze eerste inzet werd daarbij ondersteund door middel van de motie "Iedereen doet mee" waarin de keuze gemaakt is om het aantal consultants uit te breiden.

In de uitvoeringsagenda is de volgende aanpak omschreven:

- Starten met een mix van inwoners
- Via het heronderzoek inkomen een eerste schifting maken van de betreffende inwoners.
- Denken in mogelijkheden en belemmeringen wegnemen
- Werving en inzet participatieconsulent en ondersteuning

De aanpak moest resulteren in een van onderstaande drie paden:

1. De inwoner gaat aan de slag als vrijwilliger of mantelzorger;
2. De inwoner gaat aan de belemmeringen werken;
3. De inwoner stroomt door naar een hogere trede op de participatieladder en wordt overgedragen aan het Werkgeversservicepunt (WSP) omdat er een vermoeden is dat de inwoner klaar is voor arbeid.

Aantal gesproken inwoners

In de vorige evaluaties is reeds gemeld dat er over de periode september 2022 tot en met juni 2024 totaal 543 inwoners gesproken zijn

In 2024 zijn dit er totaal 175 inwoners geweest wat betekent het totaal aantal gesproken inwoners boven de 700 uitkomt.

Met al deze mensen is een uitgebreid gesprek gevoerd waarin de participatieconsulent kennis maakt met de inwoner en er een uitgebreide uitvraag op alle leefgebieden wordt gedaan. Er worden dan vragen gesteld over de inwoners hun leefsituatie, financiën, dagbesteding en dergelijke. Naar aanleiding van dit gesprek wordt er met de inwoner dan een plan gemaakt over hoe zij geactiveerd kunnen worden.

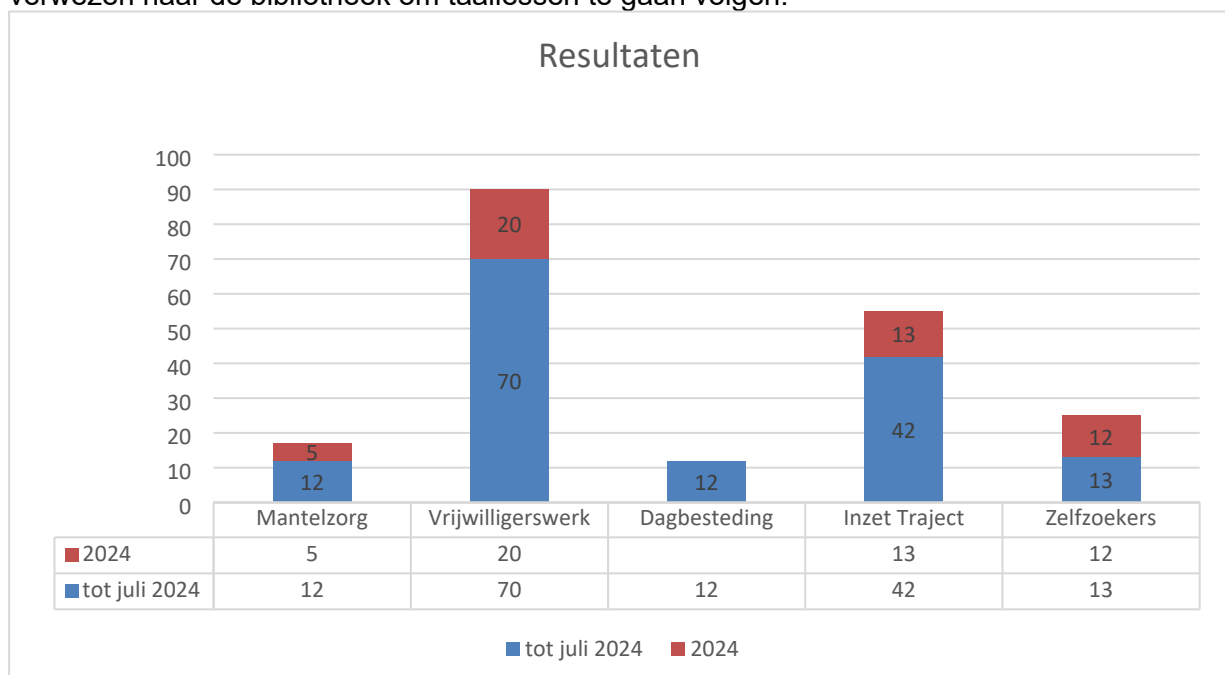

Resultaat gesprekken

In de eerdere evaluaties staat aangegeven dat er van de gesproken inwoners over de periode september 2022 tot juli 2024 197 geactiveerd zijn.

Over heel 2024 waren dit er uiteindelijk 50. Dit betekent dat van alle inwoners die opgepakt zijn via de aanpak maatschappelijke participatie meer dan 30% geactiveerd is.

Zij doen bijvoorbeeld aan mantelzorg, vrijwilligerswerk of een dagbesteding. Daarbij hebben een aantal inwoners zelf gezocht naar een activiteit of bleek al actief te zijn als vrijwilliger, mantelzorger of had voldoende dagbesteding. Ook zijn de zelf zoekers in 2024 vooral verwezen naar de bibliotheek om taallessen te gaan volgen.

Toelichting activiteiten

Dagbesteding

Dagbesteding betreft een minimale activiteit, dit is kleinschalig en kan bijvoorbeeld bestaan uit het contact leggen met mensen, een keer een boodschap voor de bureu doen of met iemand een avondje meegaan.

Mantelzorg

Het verschil tussen dagbesteding en mantelzorg is dat mantelzorg meestal langduriger en intensiever is. Het gaat bij mantelzorg om verzorging of hulp bij dagelijkse activiteiten voor familie, vrienden of bureu.

Door mantelzorg kan de ander zich redden, thuis blijven wonen en meedoen aan de samenleving. De hulp gaat verder dan vrijwilligerswerk of de hulp die huisgenoten aan elkaar geven.

Vrijwilligerswerk

Vrijwilligerswerk is onbetaald en onverplicht werk voor anderen of voor de samenleving. Vrijwilligers werken vaak voor onbekenden, via een goed doel of vrijwilligersorganisatie.

Met betrekking tot het plaatsten van de vrijwilligers is er sprake van veelvuldige samenwerking met Welzijn Rijswijk. Zo melden wij de inwoners aan bij Rijswijk Doet of de inwoner meldt zichzelf aan. Rijswijk Doet helpt de inwoners met het zoeken naar vrijwilligerswerk.

Individuele trajecten

Met betrekking tot de aanpak maatschappelijke participatie gaat het vooral om maatwerk, dit betekent dat we de aanpak per inwoner bepalen. Ondersteunend bij deze aanpak zijn de individuele trajecten.

Door via maatwerk een individueel traject aan te kopen bij een trajectaanbieder/re-integratie bureau wordt het traject afgestemd op hetgeen de cliënt nodig heeft.

Doorstroom en uitstroom

Sinds de start van de aanpak maatschappelijke participatie is gebleken dat de resultaten positief zijn. In de vorige rapportages is reeds gemeld dat de 1-op-1- aandacht en de positieve benadering waarbij uitgegaan wordt van hetgeen een inwoner kan in plaats van focus op belemmeringen een positief effect heeft op de motivatie van de inwoners.

Dit komt vooral tot uiting in de toename van het aantal (parttime) arbeidscontracten die de inwoners die onder maatschappelijke participatie vallen zijn aangegaan. In 2024 zijn daarom 10 inwoners via de aanpak maatschappelijke participatie uitgestroomd uit de uitkering. Deze uitstroom zien wij jaarlijks. Daarnaast zijn er 10 inwoners verwezen naar het werkgeversservicepunt (WSP) omdat zij in staat worden geacht om aan het werk te gaan.

Voortgang maatschappelijke participatie

Op dit moment zitten er 241 inwoners in de caseload maatschappelijke participatie waardoor de caseload van de consultants vol zit. Er is daarom voor gekozen om de participatieconsultanten minder eerste gesprekken te laten doen en zich vooral te laten richten op de begeleiding van hun huidige caseload. Dit betekent dat er op dit moment geen ruimte is om nieuwe inwoners te begeleiden.

Uit ons huidige bestand komt naar voren dat er momenteel al zo'n 140 inwoners klaar zijn om door een van de participatieconsultanten begeleidt te worden. Ook zijn er nog zo'n 300 inwoners van wie wij verwachten dat zij in de toekomst klaar zijn om opgepakt te worden. Op dit moment zijn er echter geen middelen om deze groep inwoners op te pakken, wel worden zij nog regelmatig gesproken tijdens de heronderzoeken die de afdeling Inkomen uitvoert en wanneer zij zich melden worden zij ook geholpen waar mogelijk. Wanneer inwoners uit de huidige caseload uitstromen richting het WSP of er van verdere begeleiding geen resultaten meer te verwachten wordt dan wordt de vrijgevallen ruimte in de caseloads opgevuld met deze inwoners die klaar zijn voor de maatschappelijke participatie. De prioriteit wordt daarbij gelegd bij de inwoners die nieuw instromen in de bijstand en in staat zijn om maatschappelijke te participeren zodat die altijd gelijk worden opgepakt. Op dit moment zijn er ook zo'n 400 inwoners van wie wij verwachten dat zij niet binnen korte termijn maatschappelijk kunnen participeren.

Klant in beeld

Omdat we onszelf het doel hebben gesteld om alle inwoners met een bijstandsuitkering in beeld te brengen via het klant-in-beeld onderzoek (zie RIB) hebben wij deze groep een aantal indicatoren opgesteld. Totaal betreft dit 1900 inwoners waarvoor deze indicatoren gevuld moeten worden. Het gaat hier om een flink aantal indicatoren, zoals leeftijd,

opleidingsniveau, belemmeringen en dergelijke. Voor alle inwoners die onder begeleiding staan van een onze bijstandsconsulenten (participatieconsulent, werkconsulent of inburgeringsconsulent) worden deze indicatoren door de consulenten ingevuld.

Voor de inwoners die niet onder begeleiding van een van onze consulenten staan, dit zijn vooral inwoners die vallen onder trede 1 en 2 van de participatieladder, hebben wij een extern bureau ingeschakeld. Dit bureau Koen is met deze inwoners, zo'n 700 totaal, in gesprek gegaan om al deze indicatoren duidelijk te krijgen door middel van een op een gesprekken. Dit project is kort geleden afgerond en naar aanleiding van alle gevulde indicatoren zijn wij het klantenbestand aan het analyseren.

Toekomst maatschappelijke participatie

Vanaf 1 januari 2026 worden via het verbetertraject "Participatiewet in balans" gefaseerd een aantal aanpassingen in de Participatiewet doorgevoerd. Dit verbetertraject is gestart door de rijksoverheid, omdat uit verschillende evaluaties is gebleken dat de Participatiewet vooral gericht is op arbeidsinschakeling en de uitvoering vaak als streng wordt ervaren.

Een aantal van deze aanpassingen richt zich specifiek op maatschappelijke participatie.

Deze maatregelen richten zich op het toespitsen van de verplichtingen op het individu waarbij er een generieke verplichting tot participatie komt. Ook komt er een mogelijkheid in de wet voor de inwoners die bijstand ontvangen om deze participatie zelf vorm te gaan geven. Naar verwachting moeten de gemeenten dit halverwege 2026 geregeld hebben.

Onduidelijk is nog of daar extra rijksmiddelen voor vrij komen. Wel komt uit de gesprekken die wij voeren met andere gemeenten naar voren dat de gemeente Rijswijk met de aanpak Maatschappelijke participatie vooruitloopt op deze ontwikkelingen.

De aanpak Meedoen Werkt is arbeidsintensief en omdat de middelen voor 3 consulenten tot en met december 2025 beschikbaar zijn heeft uw raad op 5 november 2024 de motie "Doorgaan met wat werkt" aangenomen waarin u het college heeft verzocht of de participatieconsulenten vanaf 1 januari 2026 gefinancierd kunnen worden vanuit het participatiebudget. Over de uitwerking van deze motie informeren wij u via de RIB Uitvoering Motie Doorgaan met wat Werkt!

Ambities 2025

De ambities voor 2024 en 2025 zijn vastgelegd in de laatste voortgangsrapportage (RIB 24 095). Ter volledigheid benoemen wij deze ambities hieronder. Ook is er voor 2025 een nieuwe ambitie bijkomen naar aanleiding van het verbetertraject "Participatiewet in Balans".

Ambities 2024 en 2025

- De prioriteit voor de periode 2024 tot en met 2025 ligt bij de begeleiding van de inwoners die eerder gesproken zijn en die inmiddels aan de slag zijn gegaan met hun belemmeringen. Deze inwoners worden via voortgangsgesprekken verder gemotiveerd en ondersteund.
- De ambitie is om in 2024 en 2025 in samenhang met het programma Aandacht Werkt alle inwoners ingedeeld op trede 1 en 2 te spreken dan wel in beeld te brengen.
- We geven maatschappelijke participatie een nadrukkelijke rol tijdens de beginfase van de bijstandsuitkering. Omdat actieve aandacht werkt wordt deze gelijk ingezet om doorstroom op de participatieladder te bereiken. Dit betekent dat nieuwe inwoners die in trede 1 en 2 in de bijstand stromen direct worden opgepakt door de participatieconsulenten.

- In 2024 en 2025 gaan wij ons dienstverleningsmodel vastleggen waarbij we tot een product maatschappelijke participatie komen. Hierin gaan wij bepalen hoelang en wanneer de participatieconsulent op een dossier blijft worden ingezet. We maken daarbij de keuze of onze dienstverlening voor bepaalde groepen actief of reactief wordt. Omdat het participatiebudget in de laatste jaren is afgenomen betekent dit dat wij in 2024 en 2025 keuzes moeten maken hoe wij de budgetten maximaal kunnen benutten voor de inwoners.
- Wij gaan ons nazorg proces met betrekking tot de maatschappelijke participatie optimaliseren en gaan daarbij doelen stellen over hoelang de participatieconsulent ingezet blijft.
- In 2025 gaan wij ons voorbereiden op de implementatie van de maatregelen zoals voorgesteld in het verbetertraject Participatiewet in balans.
Dit betreft een nieuwe ambitie waar wij in kwartaal 2 van 2025 mee gestart zijn. Momenteel wordt er bekeken hoe de veranderende wetgeving geïmplementeerd kan worden in onze dienstverlening en wat daar voor geregeld moet worden.